

Bedsteforældre for Asyl

22. september 2021

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Høringssvar J. nr 2021 - 15518

Udkast til lov om midlertidig opholdstilladelse til personer der i Afghanistan har bistået danske myndigheder mv.

Indledningsvis vil vi gerne protestere imod, at høringsfristen på dette 119 sider lange meget komplicerede materiale kun er 5 arbejdsdage. Det er et udtryk for foragt for høringsinstitutionen og det demokratiske islæt, den er tiltænkt at tilføre lovgivningsprocessen. Det øger også risikoen for lovsjusk, og vi skal gøre opmærksom på, at justitsministeriet så sent som i 2018 i sin vejledning om lovkvalitet gjorde opmærksom på, at høringsfristen under normale omstændigheder bør være 4 uger. Der er intet i det fremsendte udkast til lov, som peger i retning af, at der her er tale om en lovproces, hvor man er afskåret fra at arbejde med normale tidsfrister.

De urimelige høringsvilkår medfører, at vigtige detaljer i lovforslaget formentlig er overset. Med dette forbehold vil Bedsteforældre for Asyl gerne fremføre følgende:

- 1) Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (1. Indledning), at Danmark har et særligt ansvar overfor de personer, som har bidraget til den danske indsats i Afghanistan, og at man derfor vil give et opholdsgrundlag for de pågældende og deres familier "så de under deres ophold i Danmark sikres de bedst mulige forudsætninger for hurtigt og effektivt at kunne fortsætte deres liv og aktivt blive en del af det danske samfund". Derfor fritages de for at søge opholdstilladelse efter udlændingeloven. Til gengæld kan de efter denne lov kun søge om ophold i 2 år, og denne toårs periode kan ikke forlænges, ligesom tilladelsen ikke giver ret til familiesammenføring. Dog kan de i løbet af perioden indgive ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens almindelige regler i § 7 (søge om asyl). Hele lovforslaget er baseret på det her beskrevne grundlag og dermed også på en grundlæggende modsætning og mangel på logik. På den ene side vil man give afghanerne en mulighed for hurtigt og effektivt at blive en del af det danske samfund. På den anden side vil man effektivt hindre dem i at blive en normal og aktiv del af det danske samfund, fordi man - trods det de har været igennem – tvinger dem til års usikkerhed og utryghed. Al erfaring viser, at en af de vigtigste forudsætninger for integration, og for at udlændinge kan fortsætte et aktivt liv og blive en aktiv del af samfundet, er, at de har et minimum af sikkerhed omkring deres fremtid. Denne sikkerhed kan de ifølge lovforslaget ikke få. Ifølge troværdige medier har Storbritannien straks givet evakuerede afghanere permanent opholdstilladelse. I Sverige og Finland har man givet ophold i fem år.

- 2) Afghanerne i Danmark vil senere kunne søge opholdstilladelse (asyl) efter udlændingeloven, men virkeligheden er jo, at de evakuerede afghanere allerede opfylder flygtningekonventionens "krav" om at være forfulgte. Myndighederne kender som hovedregel deres baggrund, som personligt forfulgte (flygtningekonventionens kriterium), og det er også baggrunden for evakueringen. Man kunne således give dem asyl umiddelbart efter udlændingelovens almindelige regler efter en kortvarig sagsbehandling, og dermed give dem langt bedre muligheder for at blive en positiv og aktiv del af det danske samfund. I stedet henvises de til uvished, samtidig med at lovforslagets og bemærkningernes formuleringer sender et signal til dem om, at de dybest set ikke er velkomne i det land, Danmark, de har hjulpet med så store personlige og familiemæssige ofre.

Set med afghanernes (og vores) øjne sender lovforslaget også et signal om, at regeringen - ved at udskyde en afgørelse om asyl i henhold til flygtningekonventionens kriterier - i virkeligheden kan satse på, at det senere kan blive lettere at afvise asylansøgninger fra denne gruppe afghanere med henvisning til, at der måske opstår en ny form for "talebansk normalitet" i Afghanistan.

Det bidrager yderligere til gruppens utryghed, og til at den enkelte næppe kan se sig selv som en aktiv og positiv del af det danske samfund. Hvor de har fået signaler fra regeringen om, at Danmark føler et særligt ansvar, er realiteten at de på nogle områder stilles ringere, end hvis de fik behandlet deres asylsager med det samme.

- 3) Det fremgår ikke af lovforslaget eller af bemærkningen, hvordan man forholder sig til de afghanere, der blev udvist af Danmark og sendt til Afghanistan indtil få uger eller dage, før Taleban overtog regeringsmagten. Mens udsendelser af afviste afghanere er stillet i bero, er denne gruppe således kommet i en meget vanskelig, og for nogle en livstruende situation.

Afviste asylansøgere kan ikke udvises til samfund, hvor de risikerer forfølgelse, henrettelse eller tortur. Udvisningerne var i strid med denne regel og derfor – hvad enten myndighederne på tidspunktet for beslutningen vidste det eller ej – i strid med udvisningskriterierne. Det fremgår heraf, at Danmark har et ansvar for at redde disse afghanere tilbage til Danmark og give dem et opholdsgrundlag. Det bør være en del af lovgivningen.

Generelt er situationen i Afghanistan nu sådan, at man naturligvis ikke kun skal stille udvisningssager for afviste afghanske flygtninge midlertidigt i bero, men derimod revurdere alle afslag i lys af den nye situation.

- 4) Som nævnt gør den urimelige høringsfrist det umuligt at behandle og overskue alle dele af lovforslaget. Vi vil dog gerne gøre opmærksom på de særlige retssikkerhedsmæssige problemer i lovforslagets § 6.

Paragraffen omhandler de vurderinger, der naturligvis må foretages, af, om personer kan udgøre en fare for statens sikkerhed. Det er en vurdering, justitsministeren har ansvaret for.

Af § 6 stykke 2 fremgår, at justitsministeren kan bestemme, at denne vurdering ikke kan videregives til den udlænding, vurderingen angår, samt at ministeren ligeledes kan bestemme, at vurderingen ikke kan videregives til den udlændingemyndighed, der skal træffe afgørelse i sagen.

Det vil sige, at man kan pålægge en myndighed at træffe afgørelse i en sag om et menneskes fremtid, uden at hverken myndigheden, eller den person afgørelsen vedrører, kender grundlaget for afgørelsen. Det minder betænkeligt om principperne for skueprocesser i autoritære samfund uden retsgarantier.

I mange andre forhold arbejder myndigheder med forskellige typer af fortrolighedsregler og klausuler, og det er naturligvis også en mulighed her.

Samlet er det vores klare opfattelse, at lovforslaget slet ikke lever op til det tilsagn, regeringen har givet, om at behandle denne gruppe afghanere i respekt for den særlige indsats, de har gjort for Danmark og udsendte danskere. Det er ikke i overensstemmelse med regeringens erklæringer om, at Danmark føler et særligt ansvar for denne gruppe mennesker.

På vegne af Bedsteforældre for Asyl

Knud Vilby